

Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет
Кафедра педагогіки та освіти

**ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

Випуск 6

Маріуполь – 2018

УДК 378.024(67)

Задорожна-Княгницька Л.В.,
Коляда К.О.

КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ З ВИЩОЮ ОСВІТОЮ

***Анотація.** У статті розглянуто зміст поняття «компетентнісний підхід». Викладено результати аналізу поняття компетентності, обґрунтованого вітчизняними і зарубіжними науковцями. Акцентовано увагу на тому, що дотримання компетентнісного підходу в професійній освіті забезпечить її модернізацію, задовольнить виклики нового тисячоліття, дозволить підготувати творчого фахівця, здатного здійснювати інноваційну освітню діяльність.*

***Ключові слова:** компетентність, підхід, компетентнісний підхід, здобувач вищої освіти.*

Постановка проблеми. Освітньо-професійна програма підготовки фахівців з вищою освітою в умовах конкуренції на ринку праці має бути спрямованою на узгодженість й органічне поєднання соціально-гуманітарної та професійно зорієнтованої складових, застосування інформаційних і комунікативних технологій для формування у випускника закладу вищої освіти професійної компетентності.

Одним із оптимальних шляхів задоволення потреб суспільства щодо всебічно підготовлених фахівців – випускників закладів вищої освіти, є застосування компетентнісного підходу до їх підготовки. Актуальність і необхідність його дослідження обумовлена постійно зростаючими вимогами ринку праці, зростанням академічної мобільності викладачів та здобувачів вищої освіти. Необхідність розвитку професійної компетентності фахівця з вищою освітою, який відповідає запитам сучасної економіки і соціокультурного розвитку суспільства сьогодні розглядається як необхідна умова і пріоритетний напрямок модернізації системи педагогічної освіти.

Підготовка фахівців в умовах магістратури закладу вищої освіти регулюється в Україні нормативно-правовими актами з питань: розвитку освіти (Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013); Закони України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014), «Концептуальні засади реформування середньої освіти (**Концепція нової української школи**)» (2017)); педагогічної освіти (Державна програма «Вчитель» (2002), Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір (2004), Галузева Концепція розвитку неперервної педагогічної освіти (2013); ступеневої освіти (Постанови Кабінету Міністрів України «Перелік напрямів та спеціальностей,

за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями» (1997), «Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні» (2013), Положення «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (2013).

У зазначених вище документах визначено вимоги до професійної підготовки сучасного фахівця, результатом якої є сформована професійна компетентність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми підготовки магістрів з управління освітою та підвищення їх професійного рівня розглядаються вітчизняними й зарубіжними науковцями в таких аспектах: обґрунтування наукових підходів до професійної підготовки (В. І. Андрєєв, Є. В. Бондаревська, В. П. Бранський, М. Б. Євтух та ін.); психолого-педагогічні основи формування знань, умінь і навичок (Є. С. Березняк, Б. С. Гершунський, Є. О. Климов, С. Г. Москвичов, А. М. Омаров, Р. Х. Шакуров та ін.). Компетентісний підхід обґрунтовано у дослідженнях Г. В. Беленької, В. І. Бобрицької, М. С. Голованя, О. А. Дубасенюк, В. І. Лугового, О. В. Овчарук, С. О. Сисоєвої, А. В. Хуторського, В. М. Шепеля та ін.

Теоретичний аналіз наукових досліджень свідчить, що проблема професійної підготовки фахівців в умовах магістратури закладу вищої освіти на засадах компетентісного підходу розкрита вітчизняними науковцями повно та глибоко.

Метою статті є розкриття сутності компетентісного підходу до професійної підготовки сучасного фахівця, висвітленого у дослідженнях вітчизняних науковців.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як головні принципи освіти в умовах соціально-економічних змін можна назвати такі:

- соціального й особистісного розвитку (нове розуміння загальної культури фахівця в інформаційному суспільстві як поєднання гуманістичної, наукової і технологічної складових, як бази для організації особистого, професійного і соціального життя);

- культурно-історичного і ціннісного розвитку (інтеграція культурноісторичного і ціннісно-аксиологічного феноменів, засвоєння яких дасть змогу усвідомити такі істини і цінності, як пізнання природи, суспільства, людини і мистецтва);

- індивідуального просування (реалізація інтегративно-модульних технологій освіти, які базуються на єдності нормативного (соціального) та індивідуального, який дає можливість особистості конструювати індивідуальні освітні маршрути);

- компетентісного підходу (забезпечення грамотності й компетентності, розвитку загальної інтелектуальної культури, створення наукової бази в професійній галузі) [1, с.10].

Поняття «підхід» у загальному розумінні означає певну сукупність різноманітних засобів та прийомів, які діють певним чином на когось; вихідну позицію, що складає основу дослідницької діяльності. Такий підхід орієнтує

людину на постійне професійне й особистісне самовдосконалення, самостійний пошук нових знань, самостійний розвиток необхідних умінь та навичок [2].

В умовах прагнення до забезпечення якісної вищої освіти, однією з актуальних проблем, що вирішує протиріччя між існуючою освітньою практикою та новими вимогами до результату освіти є ідея компетентнісного підходу в професійній підготовці фахівців [7].

Звернення уваги науковців до формування професійної компетентності зумовлено:

- переходом світової спільноти до інформаційного суспільства, де пріоритетним вважається не просте накопичення студентами знань та предметних умінь і навичок (мета так званої «знаннєвої педагогіки»), а й формування вміння вчитися, оволодіння навичками пошуку інформації, здатності до самонавчання упродовж життя, де ці новоутворення стають визначальною сферою професійної діяльності людини [5];

- особливою актуалізацією глобалізації усіх сфер життєдіяльності особистості і суспільства в умовах загально цивілізаційних тенденцій сучасного світу, що вимагає від вищої школи надати молодій людині елементарні можливості інтегруватися в різні соціуми, самовизначатися в житті, активно діяти, бути конкурентоспроможною на світовому ринку праці [6, с. 6–7].

Більшість дослідників зазначають, що завдання сучасної вищої освіти полягає в тому, щоб не тільки дати професійні знання, а й підготувати фахівця, який глибоко розуміє і знає свою роль у суспільстві, вміє творчо використовувати здобуті знання на практиці, а також вміє працювати з людьми у колективі [2].

Компетентний фахівець відрізняється від кваліфікованого тим, що він: реалізує у своїй роботі професійні знання, уміння та навички; завжди саморозвивається та виходить за межі своєї дисципліни; вважає свою професію великою цінністю. Світова спільнота висуває до майбутніх фахівців свої вимоги. По-перше, фахівець повинен володіти знаннями сучасних науково-педагогічних, суспільних і політичних проблем; мати здатність застосовувати професійні знання на практиці; формувати й вирішувати різноманітні професійні проблеми та задачі; проектувати процеси або системи відповідно до поставлених завдань. По-друге, майбутній фахівець повинен ефективно взаємодіяти з колективом, уміти застосовувати навички та вивчені методи в науково-педагогічній практиці, володіти професійною та етичною відповідальністю [4, с. 138].

В. О. Радкевич зауважує, що «під компетентнісним підходом необхідно розуміти метод моделювання результатів професійної освіти і навчання та їх представлення у вигляді норм якості підготовки кваліфікованих працівників компетентнісний підхід не протистоїть традиційному, знаннєвому підходу, який продовжує використовуватися у професійній освіті, а навпаки – істотно розширює його зміст особистісно орієнтованим навчальним матеріалом... особливістю компетентнісного підходу в професійній освіті та навчанні є його

гуманістична, гуманітарна і практична спрямованість на забезпечення професійного розвитку й самоствердження особистості кваліфікованого робітника у процесі набуття необхідних для успішного функціонування в суспільстві компетенцій і, у кінцевому підсумку, компетентностей, що підвищує рівень їх соціального захисту в умовах ринкової економіки» [4]. У зазначеному контексті йдеться не стільки про щось принципово нове, як про зміщення акцентів у підходах, що застосовуються в системі освіти, щоб привести її результати у відповідність з вимогами сьогодення, запитами ринку праці передусім.

Н. С. Побірченко вказує, що при застосуванні компетентнісного підходу в сучасній освіті відбувається зміщення кінцевої мети освіти зі знань на компетентності. При цьому під компетентністю розуміється певна інтегральна здатність розв'язувати конкретні проблеми, що виникають у професійній діяльності. Однак така здатність, все ж таки, передбачає наявність знань, якими потрібно володіти не стільки як такими, скільки володіти певними особистісними характеристиками і вміти у будь-який час знайти і відібрати потрібні знання у створенні людством величезних сховищах інформації [11, с. 28].

І. М. Матійків констатує: «Компетентнісний підхід підсилює власне практико-орієнтованість освіти, висуває на перший план не лише інформованість учня, а й уміння вирішувати життєві та професійні проблеми, акцентує увагу на результатах освіти. Причому як результат розглядається не сума засвоєної інформації, а здатність людини діяти у проблемних ситуаціях. Тип цих ситуацій залежить від типу освітньої установи, для професійних освітніх установ – від видів діяльності, які визначаються стандартом спеціальності майбутніх фахівців. Компетентнісний підхід – це підхід, при якому результати освіти визнаються значущими за межами освітньої системи» [10, с. 48-49].

Дотримання компетентнісного підходу в професійній освіті забезпечить її модернізацію, задовольнить виклики нового тисячоліття, дозволить підготувати творчого фахівця, здатного здійснювати інноваційну освітню діяльність.

У працях вчених виокремлено три основні категорії компетенцій – інструментальні, міжособистісні та системні. Інструментальні компетенції містять когнітивні здібності, технологічні та лінгвістичні вміння, а саме: здатність до аналізу та синтезу; уміння організовувати й планувати; базові загальні знання; базові знання з професії; комунікативні навички з рідної мови; елементарні комп'ютерні навички; навички оперування інформацією; здатність вирішувати нестандартні завдання; здатність приймати рішення [2].

Міжособистісні компетенції – це індивідуальні здібності, що пов'язані з умінням виражати почуття й формувати стосунки, з критичним осмисленням і здатністю до самокритики, а також соціальні навички, пов'язані з процесами соціальної взаємодії і співпраці, умінням працювати в групах, брати соціальні та етичні зобов'язання. Комплекс міжособистісних навичок містить:

- здатність до критики та самокритики;

- здатність працювати в команді;
- міжособистісні навички;
- здатність працювати в міждисциплінарній команді;
- здатність співпрацювати з експертами в інших предметних галузях;
- здатність сприймати різноманітність та міжкультурні відмінності;
- здатність працювати в міжнародному контексті;
- прихильність до етичних цінностей [2].

Системні компетенції – це поєднання розуміння, відношення та знання, що дозволяють сприймати співвідношення частин цілого одна з одною та оцінювати місце кожного з компонентів у системі, здатність планувати зміни з метою вдосконалення системи та конструювати нові системи. Вони охоплюють: здатність застосовувати знання на практиці; дослідницькі здібності; здібність до навчання; здатність адаптуватися до нових ситуацій; здатність генерування нових ідей; здатність до лідерства; розуміння культур та звичаїв інших країн; здатність працювати автономно; здатність до розробки проектів та керування ними; здатність до ініціативи та підприємництва; відповідальність за якість; прагнення до успіху [4].

Загальною ідеєю компетентнісного підходу є компетентнісно орієнтована освіта, яка спрямована на комплексне засвоєння знань та способів практичної діяльності, завдяки яким людина успішно реалізує себе в різних галузях своєї життєдіяльності. Він переміщує акценти з процесу нагромадження нормативно визначених знань, умінь і навичок у площину формування й розвитку в майбутніх керівників закладів освіти здатності практично діяти і творчо застосовувати набуті знання й досвід у різних ситуаціях. Це потребує від викладача змістити акценти у своїй навчально-виховній діяльності з інформаційної до організаційно-управлінської площини. У першому випадку він відігравав роль ретранслятора знань, а в другому – організатора освітньої діяльності. Змінюється і модель поведінки студента – від пасивного засвоєння знань до дослідницько активної, самостійної та самоосвітньої діяльності. Процес наповнюється розвивальною функцією, яка стає інтегрованою характеристикою навчання. Така характеристика має сформуватись у процесі навчання і включає знання, вміння, навички, ставлення, досвід діяльності й поведінкові моделі особистості [13].

Стосовно основних відмінностей компетентнісного підходу від традиційного, Т. М. Литвин відзначає наступне: «На відміну від знань, умінь, навичок, що передбачають дію за аналогією, за зразком, компетентність передбачає досвід успішного здійснення самостійної діяльності, вміння приймати ефективні рішення у незнайомих ситуаціях. По-перше, потрібно визнати, що змістом компетентнісного підходу є спрямованість навчального процесу на формування та розвиток в особистості системи ключових і предметних компетенцій. По-друге, особливостями компетентнісного підходу є: визнання компетенцій у якості кінцевого результату навчання та їх цілеспрямоване формування; перенесення акцентів із поінформованості суб'єктів навчання на їх уміння використовувати інформацію для вирішення

практичних проблем; студентоцентрована спрямованість навчання; націленість фахової підготовки на майбутнє працевлаштування випускників. По-третє, специфіка компетентнісного підходу полягає в тому, що в ньому комплексно поєднуються поняття як компетентності, так і компетенцій» [9, с. 13-14].

Закон України «Про вищу освіту» (2014) уможливив надання закладам вищої освіти автономії, що відобразилась, зокрема, у розробці освітніх програм та навчальних планів підготовки фахівців різних ступенів вищої освіти. На виконання наказу МОН від 26 січня 2015 р. № 46 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік» та з урахуванням основних позицій, викладених у програмному документі «Орієнтири для розробки і впровадження ступеневих програм у галузі освіти» (Reference Points for the Design and Delivery of Degree Programmes in Education), розробленому в якості компоненту Проекту TUNING за підтримки Європейською комісією, у закладах вищої освіти України було розпочато діяльність щодо створення нових освітніх програм на засадах компетентнісного підходу та розробки навчальних планів, які засвідчили інтеграцію й укрупнення навчальних дисциплін [3, с. 174].

Перелік компетентностей випускника магістратури спеціальності 073 «Менеджмент. Управління закладом освіти» відображає загальні тенденції, окреслені «Всеохоплюючою рамкою кваліфікацій для Європейського простору вищої освіти» (The Overarching Framework for Qualifications in the European Higher Education Area – QF-EHEA) та Проектом Тьюнінг «Розбудова освітніх структур у Європі» (Tuning Educational Structures in Europe, 2006). Змістову наповненість таких компетентностей, визначену за результатами зазначеного узагальненого аналізу представлено нижче:

- інтегральна (здатність розв'язувати складні управлінські задачі та педагогічні проблеми у професійній діяльності менеджера освіти, що характеризується невизначеністю умов і вимог);

- загальні (здатності до подальшого навчання, до самоаналізу та коригування діяльності менеджера освіти як складової колективної діяльності, самоменеджменту, саморозвитку; до аналізу, систематизації, виокремлення та перевірки проблем сучасної науково-філософської методології; до критичного аналізу, оцінки й синтезу нових та складних ідей у галузі управління освітою; до публічних виступів, володіння загальними закономірностями мовленнєвої поведінки управлінця-освітянина; здатності ефективного використання інформаційних та комунікаційних технологій в педагогічній та управлінській діяльності; опрацювання інформації (у т.ч. іноземною мовою) для вирішення управлінських і практичних завдань у сфері професійної педагогічної та управлінської діяльності й проведення наукового педагогічного дослідження, вміння виявляти та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї тощо);

- фахові (здатності застосовувати психологічні закономірності в управлінні освітніми закладами, організаційний інструментарій розробки й управління проектами, підприємствами, установами, організаціями; розробляти та приймати управлінське рішення, організовувати його

виконання, здійснювати корекцію, регулювання, облік та контроль; застосовувати наукову українську мову, виконувати дослідження на основі сучасного наукового світогляду з використанням світових напрацювань у галузі управління освітою; здатність до інноваційної професійної діяльності відповідно до цілей і завдань навчального, виховного та управлінського процесу; здатність виявляти, формулювати й розв'язувати управлінські проблеми і завдання шляхом генерування нових ідей, планувати й організовувати функціонування системи управління навчальними і виховними процесами, забезпечувати його координацію і контроль, оперувати сучасним арсеналом можливостей прикладних програмних продуктів та інформаційно-аналітичних систем для управління освітнім процесом; здатність до ефективного управління системою заходів і засобів, що забезпечують безпеку життя та діяльності людини в соціальній та екологічній системах, до виокремлення та розв'язання проблем у закладі освіти, до взаємодії у команді та прояву лідерських якостей; здатність здійснювати управління фінансово-економічною діяльністю освітньої установи, моніторинг та планування діяльності щодо ефективності розвитку персоналу тощо) [3, с. 175-276].

Отже, враховуючи наведене, можна констатувати, що з позицій компетентнісного підходу, для підготовки майбутніх менеджерів освіти необхідно формувати у них: цілісне бачення проблеми і вміння знайти підходи до її комплексного вирішення; вміння складати поточні і перспективні плани вирішення проблем; навички розробки стратегії і тактики діяльності в певному напрямку; вміння організовувати діяльність щодо вирішення проблеми, виконання намічених планів і здатність керувати нею; вміння залучати потрібних фахівців, мотивувати їх на виконання наявних завдань й організовувати співпрацю, спрямовану на досягнення бажаних результатів; вміння проводити пошук необхідних ресурсів, організовувати їх задіяння та ефективне використання; навички роботи в умовах ринкової конкуренції, постійно розширювати асортимент послуг і підвищувати їхню якість; здатність орієнтуватися на вимоги сьогодення, запиту ринку праці та потенційних клієнтів; вміння шукати, запозичувати та використовувати новий досвід, необхідний для вирішення поставлених завдань; здатність домагатися необхідних змін та сприяння у виконанні наміченого на рівні керівництва організації; готовність постійно навчатися, поповнювати необхідні знання, як і постійно розвиватися у фаховому та професійному плані; вміння адекватно й ефективно використовувати в роботі сучасні комп'ютерні інформаційні, комунікаційні та інші технології та ін. [12].

Володіння такими знаннями і вміннями, вищого рівня – фаховими компетенціями, що становлять зміст компетентності сучасного фахівця – призводить до того, що надані під час навчання знання не застарівають протягом певного часу, оскільки фахівець у процесі формування набуває здатність постійно адаптуватися до вимог, що постійно змінюються. Відповідно, таким чином підготований фахівець не чекає створення сприятливих умов для здійснення діяльності, вказівок від начальства чи здійснення необхідних реформ, а сам формує необхідні умови, вимоги і

впроваджує зміни. Без підготовки фахівців такого рівня не можливе ні реформування вітчизняної системи освіти, на інтеграція у сучасний європейський простір, як і побудова в нашій країні цивілізованої, правової та демократичної держави [8].

Отже, професійна підготовка майбутнього менеджера освіти в контексті компетентнісного підходу має опиратися на комплекс принципів, до яких науковці відносять наступні:

1. Принцип гуманізму створення умов для формування кращих якостей і здібностей здобувача вищої освіти; гуманізація стосунків між викладачами й вихованцями, повага до особистості майбутнього фахівця, розуміння його запитів, інтересів, гідності; виховання гуманної особистості, щирої, людяної, доброзичливої, милосердної.

2. Принцип демократизації усунення авторитарного стилю у спілкуванні. Сприйняття особистості менеджера освіти як вищої соціальної цінності, визначення його права на свободу, розвиток професійних здібностей.

3. Принцип компетентності створення умов для розвитку необхідних структурних елементів професійної компетентності випускника.

4. Принцип педагогічної творчості створення умов для розвитку індивідуально-особистісної творчості.

5. Принцип проблемності передбачає орієнтацію майбутнього фахівця на вирішення реальних професійних проблем.

6. Принцип реалізму передбачає орієнтованість випускника закладу вищої освіти на досягнення реальних управлінських цілей, оволодіння необхідними для цього засобами й методами.

7. Принцип професійного саморозвитку передбачає орієнтацію випускника на створення умов для стабільного задоволення власних духовних і професійних потреб у саморозвитку й самореалізації.

8. Принцип орієнтації на особистість вибір змісту методів, форм навчання спирається на природну схильність здобувачів вищої освіти до пізнання, цілеспрямовано актуалізує їхні духовні потреби та інтереси, сприяє духовній самореалізації.

9. Принцип технологічної єдності процесу навчання передбачає використання нових технологій навчання.

10. Принцип діалогізації навчання розвиток у здобувачів вищої освіти уміння бачити сильні й слабкі аспекти співрозмовника, критично ставитися до отриманої інформації, розрізняти упереджену й неупереджену інформацію, виявляти розбіжності в позиціях учасників діалогу та розуміти позицію співрозмовника [2].

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Отже, перевага компетентнісного підходу полягає у тому, що він дає змогу оцінити як знаннєву компоненту, так і особистісні зміни фахівця, які відбулись у процесі професійної підготовки у закладі вищої освіти. Запровадження компетентнісного підходу потребує значних зусиль професорсько-викладацького складу з визначення кола компетентностей, які мають бути сформовані у майбутнього фахівця.

Література

1. Беликов В. А. Образование. Деятельность. Личность : монография. М., 2010. 310 с.
2. Друзь І.М. Компетентнісний підхід до професійної підготовки майбутніх фахівців інженерно-технічного профілю. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2012, №3, С. 87-91
3. Задорожна-Княгницька Л. В. Теорія і методика деонтологічної підготовки менеджерів освіти в університетах: дис. докт. пед. наук: 13.00.04. Глухів, 2018. 612 с.
4. Зеер Э. Ф. Личностно-развивающие технологии начального профессионального образования : учеб. пособие. М., 2010. 176 с.
5. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. *Бібліотека з освітньої політики* / під заг. ред. О. В. Овчарук. К., 2004. 112 с
6. Кремень В. Г. Нові вимоги до якісної освіти. *Освіта України*. 2006. № 45-46. С. 6-7
7. Кришук В.Л. професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури: компетентнісний підхід. URL: http://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2017/8_2017/15.pdf
8. Кушнір В. А. Системний аналіз педагогічного процесу: методологічний аспект : монографія. Кіровоград, 2001. 338 с.
9. Литвин Т. М. Компетентнісний підхід у системі вищої освіти України: аналіз базових понять. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2012. № 2. С. 9-14, с. 13-14
10. Матійків І. М. Компетентнісний підхід до професійної підготовки майбутніх фахівців. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2006. № 3. С. 44-53
11. Побірченко Н. С. Компетентнісний підхід у вищій школі: теоретичний аспект. *Освіта та педагогічна наука*. 2012. № 3 (152). С. 24-31.
12. Савченко Л. О. Теоретико-методичні засади підготовки вчителів до педагогічної діагностики якості освіти : дис . . . д-ра пед. наук : 13.00.04. Кривий Ріг, 2014. 538 с.
13. Химинець В. Компетентнісний підхід до професійного розвитку вчителя. *Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти*. URL: <http://zakinppo.org.ua/2010-01-18-13-44-15/233-2010-08-25-07-10-49>

УДК 378.4

Конюхов І.Г.

АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ БРЕНДІНГУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРНЕТ- КОМУНІКАЦІЙ

Анотація. У статті розглядаються особливості формування брендингу закладу освіти. Ідеологія брендингу сучасного закладу освіти відповідає соціокультурним трансформаціям, що відбувалися у нашому суспільстві протягом останніх десяти років та принесли сутнісні зміни сприйняття цінностей як компетенцій знань, так й самовдосконалення протягом усього людського життя. Визначено тематичні площини дослідження проблеми: значення, цільове спрямування; фактори; застосування у навчальних закладах; проблеми які виникають при використанні Інтернет-комунікацій; їх вирішення з урахуванням особливостей ринку освітніх послуг.

Ключові слова: бренд, брендинг, бренд освіти, інноваційний розвиток, маркетинг освітніх послуг, Інтернет-комунікації.

Постановка проблеми. Освіта в останні роки стала зростаючою і